נאָך דער צווייטער דעקלאַראַציע

פון א. ציוני

(פּובליסיטי דעפּאַרטמענט פון דער קענעדער ציוניסטישער פעדעראַציע)

לאַרד קורזאָן, דער נייער עגלישער אייסלאַנדס־מיניסטער, האָט געטאָן א גרויסע עולה קעגן אינזערע פעסימיסטן און נוואָלד שרייער, אז מ'האָט אינגאַנצן אין אַ באַלפור'ס ציון דעקלאַראַציע אין נישט מעהר ווי "א שטיקעל פּאַפּיר". זיי האָבן גאַנצע פעסימיסטישע געבויידן געבויט, שוואַרצע האָריזאָנטן זיך געשאַפן און געשריגן: "אידען, עלייבט נישט, האַפט נישט, חלום'ט נישט, ווייל מען פאַרגאַרט אייך אין זאַק אַריין, מען וועט אייך פאַרנישט געבן און איהר וועט גאָרנישט קריגן!" איז געקומען לאַרד קורזאָן און ציקלאַפט זייערע פינס טערע געביידן, מיט עטליכע ווערטער חרוב געמאַכט די שוואַרצע האָריזאָנטן, צישטערט זייערע אַלע טעאָריעס און בויך סברות.

אזא עולה, אזא הימעל שרייענדע וויך געגען אינזערע שוואַרץ־זעהער! איך וואָלט זיך אסור נישט ווייטער צו זיין אין האַרץ פון אַן עקס ציון־פּעסי־מיסט, און מאַקע ווי קען ער זיך פיהלען? ער האָט דאָך אינז ערשט נישט לאַנג געוואָלט לעבעדיגע אויפעסען הלמאי מיר זע תען נישט שוואַרץ, נאָר ווייס. "ווי קען א מענש נאָך איצט גלויבען אין דער באַלפור הערקלאַראַציע" האָבען זיי געטענה"עט. "ווי קען עמיצער נאָך איצט גלויבען, אז מען וועט אינז אומקעהרען אינזער לאַנד? "האָבען זיי נישט געהענט פאַרשטעהן. זיי האָבען פון אינז געלאָבט, פון אינזערע האָפנונגען חיוק געמאַכט: בטלים. האָבען זיי געזאָגט, זענען מיר, נאַאייוע גלוי בער...

אין אז מיר האָבען געפרעגט א קשיא: ווען פאַרא גיצען האָט מען פון אַפּגאַרען אינז? פאַרוואָס האָט באַלפור פאַרעפענט ליכט זיין דעקלאַראַציע? העבען זיי געהאַט א פאַרטיגען ענטפער: "בעת דער מלחמה האָט מען געדאַרפט די אידישע הילף, האָט מען אינז אַלץ צוגעזאָגט איצט דאַרפט מען אינז נישט מעהר" — אין ווי זאָגט מען עס אין טייטשמעריש: "דער מיר האָט זיין פליכט געטהאָן — דער מיר האָן געהאָן"...

אין אז מיר האָבען געפרעגט: פון וואַנען ווייסט איהר, אז מ'האָט אינז אַפּגענאַרט? פאַרוואָס האָט איהר נישט געדולד געגען צו וואַרטען ביז דער פריי־דענס־אַפּמאַך מיט טערקיי ווען פאַר־עפענטליכט ווערען, איהר תענט דאָך נישט ווייסן וואָס שפּעטער וועט זיין — האָבען ווי געלאָבט ס'ערעסטע געלעכטער פון אינזער נאַאיוויטעט. מילא, האָבען זיי געלאָבט אין מיר זענען זיך ווי

טער אַנגענאַנגען מיט אינזער טעטיגקייט. נו, איז איצט געקומען לאַרד קורזאָן און נישט נאָר האָט ער פייערליך באַשטעטיגט באַלפור'ס דעקלאַראַציע אין ערקלערט, אז ידי שטעלונג פון דער עגגלישער רעגירונג צו א אידישע היים אין ארץ ישראל איז דייזעלבע, וואָס אין דער צייט, ווען די דעקלאַראַציע איז פערעפענטליכט געווא דען, נאָר ער האָט זי נאָך שטאַרקער גע־מאַכט.

איצט איז עגגלאַנד נישט מעהר אין קריעג און די פעסעמיסטען קענען נישט זאָגען, אז מען מאַכט אונז פאַרשפּרע־כונגען, סדי מיר זאָלען העלפען געוויגען די קריעג. אין חוץ דעם וועט דאָך דער גרעסטער פעסימיסט נישט גלויבען, אז מ'האָט צוויי מאָל גאַרען אין אַ נאַסדעם זיי מ'האָט חליטה אויף באַלפור'ס דעקלאַ־ראַציע, זאָל מען אַרויסמעבען א צווייטע דעקלאַראַציע, וועלכע איז א באַשטעטי־גונג פאַר דער ערשטער און א פאַרשטאַר־קונג פאַר דעם פאַלעסטינאַ־פאַרשפּרעכען.

איצט דאַרף עס פאַר אַלע אידען, אין איבערהויפּט פאַר יענע וועלכע האָבען זיך צוגעהערט צו די פעסימיסטען, קלאָר וועי־רען, אז מיר וועלען האָבען אינזער לאַנד אין טאַקע אין דער גאָר נאַהענטער צו־קונפט! עגגלאַנד האָט קיינמאָל נישט חרטה געהאַט אויף דער באַלפור דעקלאַרא־ציע; דאָס האָבען נאָר אידישע פּיסימיס־טען איהר געוואָלט איינשמעכען. עגג־לאַנד האָט געשריגען "אַנז שלמה"! נאָר אינזערע שוואַרץ־זעהער האָבען גע־שריגען: "גלייבט איהר נישט!" די נאַר־יצע פראַגע ווי מיר האָבען שוין פיעל מאָל אנגעוויזען, איז געווענדט אַ געדולד. מען האָט בלויז געוואַרטט אַפּוואַרטען אויף דער פאַרעפענטליכונג פון דעם פריעדענס אַפּמאַך מיט טערקיי. אין פריהער האָט קיינער נישט קיין מאַראַליש רעכט צו מאַ־כען וועלכע עס איז באַהויפּטונג, אז מיר וועלען נישט קריגען פאַלעקטיוו; ווייל קיינער פון די דיפּלאָמאַטען האָט דאָך זיי נישט געזאָגט אין נישט געקענט זאָגען וואָס אין דעם פריעדענס־אַפּמאַך וועט שטעהן, אויב מען וואָלט זיי א עפּעס גע־זאָגט אין פריעדענס־אַפּמאַך וואָלטען זיי דאָך געוואוסט, אז די באַלפור דעקלא־ראַציע וועט פאַרוויקליכט ווערען.

נאָר פּלוצים זענען איצט אויבעריג־קיינער קען איצט, נאָך לאַרד קורזאָן'ס באַשטעטיגונג, מעהר נישט צווייפלען אין דער באַלפור דעקלאַראַציע, אז זי וועט דורכגעפיהרט ווערען אין לעבען. דאָס דאַרף אייך זיין א גוטע לעהרציע פאַר אַלעמען זיך מעהר נישט צוצוהער־רען צו פעסימיסטען און אַלערליי שוואַרץ־זעהער.

IMPERIAL BANK OF CANADA

עטאַבלירט 1875

„געלעגענהייט" מיינט צו האָבען קאַפּיטאַל און זיין ביכולת צו אינוועסטען עס ווען די געלעגענהייט קומט.

צו באַקומען קאַפּיטאַל מוזט איהר שפּאַרען עטוואָס געלט יעדע וואָך אין דאָן וועט אייער געלט ארבייטען פאַר אייך, מיר וועלען אייך העלפען שפּאַרען — מיר צאָהלען פּראָצענט האַלב יעהרליך.

קאַפּיטאַל איטאַריזירט — —	$10,000,000,00
באַצאָהלטער קאַפּיטאַל — —	7,000,000,00
רעזערוו פאָנד — — — —	7,500,000,00

פיער און פערצינסטער יעהריבער באַריכט

אפּריל דעם 30־טען, 1919.

קווין סטריט און פאַלמערסטאָן עוועניו ברענדשע.

ד. ג. ראַי, — מענעדזשער.

ל. ווייט און סאָנס

פאַרענטפערען אייך אַלע פּראָבלעמען אין באַצוג צו אייער קליידונג.

מיר מאַכען אַלטע קליידער פאַר ניי, אין בייס יעצטיגען יקרות מיינט עס פאַר אייך זעהר פיעל

מיר פאַרדענען אויך פול דרעסמיטס, טאַקסיראָס און סילק העטס גע־דענקט אונזערע אדרעסען

ל. ווייט און סאָנס

ספּעציאַליסטען־ אין קלינגען און פאַרבען

135 סט. פעטריק סטר. טעלעפאָן אדרעלייד 2215

270 קווין וועסט טעלעפאָן עדעלייד 1279

ציוניסטישע נייעס אויף דער גאַנצער וועלט

ציוניסטישע באַ־סקאָוטען פאַרן געריכט

אין מאַדאַוויצי (א שטעטעל אין מערב גאַליציע) האָט א גרופּע פון יונגע ציוניסטען אין ציוניסטקעס אָרגאַניזירט א באַ־סקאָוטישע אָרגאַניזאַציע מיט דעם נאָמען "השומר הצעיר". די אָרגאַנ־ואַציע בעשטעהט הייסטזעכליך פון אירי־שע גימנאַזיאַסטען און גימנאַזיאַסטקעס. די מיטגלידער פון דער אָרגאַניזאַציע מאַכען גימנאַסטישע איבונגען, לערנען העכערע־איש און גרייטען זיך אריבער צו פאַהרען קיין ארץ ישראל און אַרבייטען דאָרט צווישען די שומרים. די אָרגאַניזאַציע־טען זענען געווען עטליכע אידישע סטודע־נטען סאַלאָדאַטען. ווען די האַרטיגע אַדמי־ניסטראַציע האָט זיך דערפון דערוויסט האָט זי 12 חברים פון דעם "השומר הצעיר" אָנגעקלאָגט צום געריכט. זיי ווע־רען באַשולדיגט אין האָבען געבילדעט א געזעלשאַפט אין אַ אָנגעהויבענע אָרגאַניזאַציע "באַיוכע" (מיליטערישע אָרגאַניזאַציע וועלכע פּראָ־גאַקאַנדירט סעפּאַראַטיסטישע אידעען). דער פּראָצעס האָט די טעג געזאָרט אבער האַלטען ווערען אין אבער איבער פאַרמאַ־לע טעמים אבגעלעגט געוואָרען.

די גרינדונג פון א „יעד הרצות"

דער בעקאַנטער ציוניסט, הר. לעאָן רייד, וועלכער האָט זיך אין משך פון זעקס חדשים באַטייליגט אין די ארבייטען פון דעם קאָמיטעט פון די אידישע דעלע גאַציעס ביי דעם שלום קאָנפערענץ, האָט צו אין איינראַפּאַיישען פאַרעספּאָנדענט האָט האָט איהם אין אַרגעטינע־ווייזאַרט אין דעם נאָמען פון דער "אידישער פּרעסע צענט־ראַלע" צוזיך, אַרויסגעגעבען די פאָלגענ־דע ערקלעהרונג מכח דער ווייטערדיגער מעטיגקייט פון דיעזער קאָמיטע:

"דער קאָמיטעט פון די דעלעגאַציעס וועט שטעהן אויף דער וואַך אַז די ציוני־אַנטע רעכט פאַר אידען זאָלען ערפילט ווערען, אין דערויבער וועט זיין איינגאַנג נאָך ניט זיין עלעדיגט מיט'ן פאַרעג־דיגען זיך פון דער שלום קאָנפערענץ. אויף זיין לעצטער זיצונג האָט דער קאָמיטעט באַשלאָסען צו שאַפען א שטענדיגע אינס־טיטוציע, וועלכע וועט אנהויבען איהר טעטיגקייט נאָכ'ן פריעדענס שלום און נאָכדעם וועט דיעזע־ קאָמיטעט וועט פונאַנדערגעלאָזט ווערען.

"דער נאָמען פון דער דאָזיגער אינס־טיטוציע איז "יעד הארצות", אדער "ראטה פון די אידישע דעלעגאַציעס".

"דאָס פּראָגראַם פון דעם דאָזיגען "יעד הארצות" וועט זיין צו ערפילען אַלע אויפגאַבען וועלכע ליגען ניט אין די האַ־נען פון דער טעטיגקייט פון איינצעלנע אידישע קבוצים, אין באַזאָנדערס אין אַרבייטען דאָס אידישע פאָלק פאַר'ן פאָלקער בונד. די אויפגאַבען פון דעם ווער וועלען זיין פאָלגענדע:

1. צו פאַרטרעטען די בירגערליכע, פּאָליטישע און נאַציאָנאַלע רעכטן פון די אידען אין א שטרעבונג דערצו אז די דאָזי־גע רעכטן זאָלען פאַרבערייטעט ווערען.

2. צו פאַרטרעטען די אידישע בע־פעלקערונג אין פאַל פון פיינדליכע האַנד־לונגען און אנגריפען.

3. מיטווירקען כ'י דער רעגולירונג פון דער אידישער אימיגראַציאָנס באַוועג־נונג.

4. מיטטעוואוירקען אין דער סאָ־ציאַל־עקאָנאָמישער טעטיגקייט פון אי־דישע ליאָסס אָרגאַניזאַציאָנען, בעזאָנ־דערס זען עס וועט זיך האַנדלען וועגען ווייטערדיגע אויף דעם גרונד פון אַלגע־מיינע וואָהלען.

ב. אויב אזעלכע קאָנגרעסען זיינען ניט מעגליך געווען — דורך די צענטראַל אָרגאַנען פון דער אידישער זעלבסט־פער־וואַלטונג, וועלכע זיינען געשטאַנען דורך אַלגעמיינע וואָהלען.

ג. אין די לענדער, וואו קיין איי־נער פון די דערמאַנטע פאַרטרעטונגען לאָזט זיך ניט דורכפיהרען — אין דאָס צוליעב צוזיינגענדע טעמים — וועט וועי־גען דער פאַרטרעטונג פון אַזא לאַנד ענט שיידען דער עקזעקוטיוו קאָמיטעט פון דער, אדער דער פּראָוויזאָרישער עקזע־קוטיוו קאָמיטעט.

יעדעס לאַנד, וואָס צעהלט ניט וועי־ניגער פון 200.000 אידישע נפשות, וועט האָבען דאָס רעכט אויף איין פאַרטרעטער פון יעדע 200.000 נפשות. אויב דער לעצ־טער עודף וועט אריבערשטייגען די צאָהל פון 100.000 וועט דאָס אויך געבען דאָס רעכט, אויף א פאַרטרעטער. לענדער וואָס צעהלען וועניגער פון 200.000 אבער מעהר פון 5000 אידישע נפשות, האָבען אויך דאָס רעכט אויף א פאַרטרעטער.. לענדער, וועלכע האָבען קאָמפּאַקטע אידי־שע מאַסען מיט א היסטאָרישער ענטוויק־לונג, ווערען געשטעלט אויף איין מדרגה מיט לענדער אין מלוכה־פּאָליטישען זין.

דער קאָמיטעט פון די דעלעגאַציעס וועט איינשטעלען א ספּעציעלע רשומה פון די דאָזיגע לענדער.

דער "יעד־הארצות" וועט זיך פאַר־

דעם לעזערס ווינסעל

געהערטער הער רעדאַקטאָר!

איך האָב באַקומען א בריעף פון מאַ־טרעאָל פון דעם גענעראַל סעקרעטאַר ב. י. נאָלהשטיין פון דעם קענעדער אויס־ראַינער אידישער פערבאַנד, אז דער קע־נעדער פּראָטעסט טרויער טאָג איז בע־שטימט געוואָרען אויף דינסטאָג דע־(טען דעצעמבער צו פּראָטעסטירען גע־גען די שחיטות אויף די אויקראַיינער אי־דען, דאָרטן איז בעשלאָסען געוואָרען צו זאַמען רופען א באַראַטונגס פערזאַמלונג פון די הערן רבנים אין פאַרטרעטער פונם אידישען קאָנגרעס אין אויך איינפלוס־רייכע בעל חכתים פון שטאָדט אויף קו־מענדען דינסטאָג אויוענט דעם 18טען ד. מ. אין צוזין אינסטיטוט צו אַראַנזשי־רען אַז די דעמאָנסטראַציע אין דער פּראָטעסט פערזאַמלונג גענען די שחיטות אויף אויקראַיינער אידען וואָל זיין אַן ער־פאָלג.

די דעלעגאַטען פון דעם אַנטאַריאַ אויקראַיינער אידישען פערבאַנד מר. דזשיי נראַנער מר. א. מ. ספּיין און מרס. פאָל־טער וועלכע ווענען געקומען צוריק פון מאָנטרעאָלער האַנדעלס אַפּעלירען צו אַלע אויקראַיינער אידען אין אַנטאַריאַ אַז ווי וואָלען זיך דערוויסטערירען ביי דעם אידישען קאָנגרעס, וואָרום דער קענעדער אויקראַיינער אידישער פערבאַנד אַרבייט צוזאַמען מיט דעם קענעדער אידישען קאָ־נגרעס אויסצואַרבייטען ביי דער קענעדער רעגירונג די אַלע פאָרדערונגען בנוגע צו די אויקראַיינער אידען אין אַנטאַריאַ. אין דער עצלהייטען וועלען איבערגעגעבען ווערען צו דעם אידישען פּובליקום ביי דעם מאָ־נטרעאָלער אונזער ווערט געדרוקט אויף וונטאָג דעם 23טען ד. מ. אום 2 אויהר נאָכמיטאָג אין עלגין טעאַטער קאָר־נער ריטשמאָנד און וויקטאָריאַ סטרעס.

מיט אַכטונג,

א. מ. ספּיין פּינאַנס סעק. פון די אויקראַיינער אידען אין אַנ־טאַריאַ.

אויפרוף פון פערבאַנד פון אויקראַיינער אידען אין אַמעריקאַ

דער "פערבאַנד פון אויקראַיינער אי־דען אין אַמעריקאַ וואָס האָט זיין הויפּט אָפּיס אין 133 סעקאָנד עוועניו, ווענדעט זיך מיט אַן אויפפאָדערונג צו אַלע פער אייניגן וואָס זיינען אַנגעשלאָסען אין פער באַנד ווי אויך צו די יעניגע פעראייניגן וואָס האָבען זיך נאָך ניט איינגעשלאָסען, אַז זיי זאָלען אריינשי־קען אַזאַ שבעל ווי מעגליך דעם פער־קעפּ־טעטיגקייט אין אין דאָלאַר פאַר יעד־דען מעמבער.

עס איז פון דער גרעסטער ווייכטיג־קייט, אַז אַלע פעראייניגן זאָלען באַלד אַריינשיקען דעם פּער־קעפּ־טעטיגקייט ווייל דער פּראָבלעם וועלכע איז געגעבען דורכפיהרען א רעפּוביסטרוישאַן פון אַלע אויקראַיינער אידען אין אַמעריקאַ וואָס האָבען קרובים אין איינענע אין אויקראַי־נע אין די קאָמישאַן וואָס וועט אין גי־ן אַפּפאַהרען קוין אויקראַינע זאָל כייט נעהמען אַדרעסען, גרייסען ווי אויך בריעף אין שטעלען אין פערבינדונג די הינע אויף ראַינער אידען מיט ווייערע ליידענדע און הונגערענדע קרובים אין פריינד פון יענער זייט ים. דאָס אַלע פאַרדערט אויסגאַנצען אין דאָרום איז עס אין די אינטערעסען פון יעדער אויקראַיינער פעראין וואָס ווייל בעהיפליג זיין אין דער גרויסער אין הייר ליגער רעטונגס־אַרבייט פון פערבאַנד אויקראַיינישקען כאָר דעם פּער־קעפּ־טעטיגקייט אין ניט אַפּלעגען אַז אויף שפּעטער. די צייט איז קורץ, די פאַנראַמען זענען נאָך אַן, די צרות און אומגליקען פון אינזערע ברידער אין שווייסטער אין אויקראַיינע ווע רען אַלץ גרעסער אין קוין אויקראַיינער פער אין אַדער יחיד טאָר ניט בלייבען שטעהן פון ווייטען.

שיקט אריין בייטרעגע און טשעקס צום טרעזשורער פון פערבאַנד פון אויק־ראַיינער אידען אין אַמעריקאַ

י. בילמאַן 86 האַרסאָן סט. נייוארק.

פערבאַנד פון אויקראַיינער אידען אין אַמעריקאַ 133 סעקאָנד עוו. נ. י.

דע אַנונציאַ האָט פאַרכאַפּט נאָך א שטיק לאַנד

וואַשינגטאָן נאָוועמבער 16

טעלעגראַמען אין סטייט דעפּאַרטמענט גיבען איבער דאָס נאַבריעלע דע אַנונציאַ וואָס האָט פאַרלאָזען פיומע האָט פאַר־באַפּט די שטאָדט וואַרא וואָס געפינט זיך אויף'ן דאַלמאַציעשען כרעג.

וויכטיגע נייעס פאַר לענדלאַרס און קאָנטראַקטאָרס

איך האָב געפענט א פּעקטאַרי פון רעדי רופינג אין 14-12-810 דיוואַנס סט. וואו איהר קענט קריגען צו קויפען רופינג און טאַר. ווי אויך דעק איך אַלער לייי דעכער צו די ביילינסטע פּרייזען.

איך האָב אויך א כרעגטש אין 286 ספּעדיינאַ עוו. קאָרנער דאָנדעס, פאַר דער באַקוועמליכקייט צו מיינע קאַסטו־מער.

מיר פּיקסען אַלערליי פאַרנעס און רינעס צו די ביילינסטע פּרייזען. אַלע מאַר טען ארבייט גאַראַנטירט.

א. לייטנער

טעלע. חילקרעסט 3686

אַפּיס טעלעפאָן מיין 5040 און מיין 5041 הויז טעלעפאָן קעלגדוש 7009

י. וו. בראַדי ב. א.

פון

האַלים, ווילסאָן און בראַדי.

באַריסטערס, סאָליסיטאָרס. נאָטאַר־יום א. א. וו.

געלט צו לייהען

8—506 טעמפּעל בילדינג, טאָראָנטאָ.

קאָרנער ריטשמאָנד און בעי.

קענעדער אידען זוכען זייערע קרובים

אַלע אידיש אייראָפּייאישע צייטונגען ווערען געבעטען דיי גרו־סען איבערצוהדרוקען

שרה פיינה בעשיש, 154 פּוין סטריט סי סט. מערי אַנטאַריאַ. זוכט איהר. פאַטער קלמן שעפּשיל קאַרצמער פון די מעניישאַק ווילנער גוב. ווילנער גאַס. אויך א שוועסטער אימא קאַין אויפ'ן וועלבען אָרדעס.

פעסי זאַמלאַווסקי 126 פּרענדריש עוו טאָראָנטאָ. זוכט חיים רעקעטאַ. און שוועסטער זעלדאַ זאַמסקין. אויך שוועסטערן שרה און מלכה פון טאַ־ראַשטשע קיעוער גוב.

פייגה קאַצמאַן 244 אַגוסטאַ עוו. טאָראָנטאָ. זוכט יעקב און ניטע שאַ־פּיראָ פון דווינסק וויטעבסקער גוב.

לאה וואַלפיש 38 וואַלטאַן סטר. טאָראָנטאָ. זוכט איהרע ברידער מאָר פרידמאַן פון באַזאַנאָוו. אין ציין פון מלחמה געווען אין וויען. פּנחס פרידמאַן פון מיכאַלינגע כיי טאַרנאָפּאָל, גאַליציען

יוסף טאַריש 54 אַגוסטאַ עוו. טאָ־ראָנטאָ זוכט א שוואָגער חיים גאַלקע פון בעלזלאַוויטש קיעוער

פעל סאַר 28 מיליען סט. טאָראָנטאָ. זוכט בנימין דיקשטיין פון מינסק. ליאַנאַוסקי 22

שרה און יוסיל סוועטניק 279 מאַרקהאַם סטריט, טאָראָנטאָ, זוכען מישה און חנה אַרעצקי פון זוראַוויץ, מינסקער גוב.

צבי דוד גינזבורג 219 פּאָלמערס־טאָן עוו. זוכט זיין שוועסטער שמעון זלמן, אייך זיין שוואָגער משה ליב פּאַנעלמאַן און קינדער פון תודיס־שאַק ווילנער גוב.

פייגה קאַצמאַן 244 אַגוסטאַ עוו. טאָראָנטאָ. זוכט יעקב און ניטע שאַ־פּיראָ פון דווינסק וויטעבסקער גוב.

שמואל און נחמה פּין 887 דאַנ־דעס עוו. זוכען אַלאַוועד ליפּמאַן פון טאַלקע מינסקער גוב.

פעשע דינקין 72 סט. פּעטריק סט. טאָראָנטאָ, זוכט איהר פאַטער שלמה און ברודער ניסן דוד און יודע דינ־קין פון סמילאָוויטש מינסקער גוב.

רישע גאַלבערג און מרקא קאַשטוואַצקע 101 גרענדיש עוו. זו־כען זייער מוטער מאַמאַרע, שוועסטער רבורה און ברודער זלמן פון מינסק נאָוואַראַמאַנאַוסקע גאַס.

ארבאַנגעלסק א שטאָדט פון מענער

ניו יאָרק —

א שטאָדט פון דורכאויס יונגע מע־נער, אָהן פרויען, אָהן קינדער און אָהן זקנים — דאָס איז היינט ארבאַנגעלסק, אַלע צייוויל פאַמיליען, מיט דער איינס נאָהמען אַז אַלע מענער אין אַלטער צווישען 17 און 30 יאָהר אַלס האָבען געקריגען א בעפעהל פון פעדעראַלען דער שטאָדט און די מערהסטע זיינען שוין אויסגעגעפאָה־רען.

דיזער נחום פון ארבאַנגעלסק איז גע־בראַכט געוואָרען אין הכנסת אורחים און אימיגראַנטס אייד סאָסייטי 229 איסט בראָדוויי, פון נחמן קאַין, זיין קאַ־זינע רחל רמבם און איהרע צוויי מעב־טער וועלכע זיינען יעצט געקומען פון דאָרט. זיי דערצעהלען אַז ביז איצט אַזוי לאַנג ווי ענגלישע און אַמעריקאַני־שע פאַלאַטען האָבען געהאַלטען אַרד־מונג אין שטאָדט איז דאָרט אַלעס געיוגען זעהר גוט. מען האָט געמאַכט טוט־ראָנאָס און ענגלענדער וועלען אויעק וועלען פאַרקומען אונרוהען און דערפאַר האָט די ציוויל בעפעלקערונג געמאַכט אויסשערינען די שטאָדט. די מענער צווישען 17 און 20 יאָהר האָט מען געלאָ־זען פאַר ארמיי דיענסט אויב דאָס וועט זיין נויטיג.

עס פערשטעהט זיך אַז דער בעפעהל צו פעדעראַלען ארבאַנגעלסק האָט די אי־דישע פּליכטערינג געטראָפען אַם שטאַרק־סטען, זיי זיינען אויעק קאָן אַמעריקאַ, נאָך אדעסע און אַנדערע שטעדט פון אויקראַיינע, נאָך פּויליען, נאָך די באַל־טישע פּראָווינצען און אַזוי ווייטער.

דיעזער פאַרקעהר פון וואַנדער געהט דורך ענגלאַנד.

די "וועדיג", די שיף אויף וועלכע דאָס זיינען קרובים און אַנדערע אי־דישע וואַנדערער זיינען ארויסגעפאָהרען פון ארבאַנגעלסק האָט זיך ניט ווייט פון סאַטאַלאַנד אַנגעשלאָגען און א פעלזען אין ים אין דער נאָכט פון 11־טען סעפּ־טעמבער און אַלע אַפּאַזשירטע האָבען אי־בערגעלעבט שרעקליכע שטונדען. די שיף האָט זיך ווי עס איז צו געשלעפּט צו אַ ווערעקפּיל און אין דאָס הינטער. אין לעצטער נאָכט אין ראַש הושנה, אין צייט פון א גוט רעגען, האָבען די אונ־גליקליכע אידישע עמיגראַנטען זיך גע־פונען הילפלאָזע און עלענדיג אין דער גרויסער פרעמדער שטאָדט. מאַמעס האָ־מעס האָבען צוגעשוויגען זייערע שרייענ־דע עוף'עליך צו זיך און מיטגעוויינט מיט די קינדערלאַך. קיינער האָט זיך אויף זיי אומגעקוקט. ענדליך האָבען זיי זיך ווי עס איז דערשלאָגען צו א שטעצינען האָטעל וואו מען האָט זיי גע־האַלטען איבער נאַכט צו 10 פּערזאָנען אין א צימער פאַר 12 שילינג א פּערזאָן. פריהמאָן און מאָלאָק צוויי אידישע שניידער פון ליווערפּול, האָבען זיך דערוואוסט וועגען די וואַנדערער און זיי נעראָפען מיט נאַכט לאַנג אין מיט אַנדערע נויטווענדיקייטען.

צוליעב דעם באַהן סטרייק האָבען זיי נעמוזט פאַרבלייבען א לאַנגע צייט אין ליווערפּול. דער דאָרטיגער רוסישער קאָנסול האָט זיך פאַרהאַלטען פריינדליך צו זיי, און מיט זיין הילף האָבען זיי בעקומען דאָס געלד וואָס זיי האָבען פריהער געהאַט אויעקגעשיקט פון ארבאַנגעלסק נאָך לאָנדאָן.

פון ענגלאַנד זיינען זיי אָבגעפאָהרען אויף דער "וועג פרעדריך" וועלכע איז שיער אונטערגעגאַנגען דורך א שטורם ביי האַליפאַקס. די שיף האָט זיי גע־בראַכט נאָך באָסטאָן וואו דער דאָרטיגער ברענטש פון הכנסת אורחים האָט זיי גענומען אונטער זיין שוץ. דער באַס־טאָנער ברענטש האָט זיי דערנאָך אָבגע־שיקט צום הויפּט אָפּיס אין ניו יאָרק און פון דאָנען זיינען זיי אויעקגעפאָהרען צו זייערע קרובים אין דעטראָיט.

די רייזע פון ארבאַנגעלסק ביז אַהער האָט פאַר די 4 פּערזאָן פון קאָסט'ן פאַ־מיליע געקאָסט 25 טויזענד ריובעל.

אידישער גרוס פון סיביר

א אידישער קרעגס געפאַנגענער א נאַליציאַנער, וועלכער האָט פאַר־בראַכט די לעצטע 5 יאָר אין סיביר און איז איצט דורכגעפאָרען ווילנע, האָט איבערגעגעבען וועגען איצטיגען אידישען און אַלגעמיינעם לעבען אין סיביר די פאָלגענדע פּרטים:

אין יעקאַטערינבורג, פון וואַנען דער קרעגס־געפאַנענער איז אַרויסגע־פאָרען דעם 1־טען אויגוסט, נעפינען זיך ביי היינטיגען טאָג א טויזענט אידישע פאַמיליעס (פון, זיי זיינען מער ווי די העלפט היימלאָזע), אין דער צייט פון קאָל־טשאַק רעגירונג האָבען כמעט אַלע אי־דען אין יעקאַטערינבורג געמאַכט גוטע געשעפטען.

אין יעקאַטערינבורג זיינען דאָ 2 אי־דישע פאַלקס שולען, אין וועלכע עס לערנען צוזאַמען 500 אינגלאַך מיט מייד־לעך. פריהער האָבען זיך די שולען גע־פונען אונטער דער השגחה פון "בונד", אין זיינען געווען אידישיסטיש. נאָכדעם ווי עס איז געקומען צו פאַרען פון אַרץ־ישראל דורך מצרים די לערערין פריי־לין כאַסקין, און די שולען זיינען אַרי־בער אונטער איר פאַרוואַלטונג, זיינען זיי ביסלאַכווייס העברעאיזירט געוואָרען.

דער ציוניסטישער קאָמיטעט האָט א גאַנץ היבשע ביבליאָטעק. עס פעלען אָבער אין איר אויס די נייסטע ביכער, עס פילט זיך א גרויסער דוחק אויך אין העברעאישע לערנביכער. אין גאַנץ סי־ביר איז ניטא קיין אידישע בוכהריקערי. דאָ ניט לאַנג האָט מען פון אויקוטסק געשיקט א רעגאַצע אין שאַנכאַי אים צו שטעלען זיך אין קאָנטאַקט מיט אַמע־ריקע, כדי צו באַציהען פון דאָרטען ליטעראַטור.

אין גאַנץ סיביר, אין באַזונדערס אין אירקוטסק, איז אַנטוויקעלט אַ אינטענסיווע ציוניסטישע טעטיגקייט, כמעט אַלע סיביריער אידישע חלוצות זיינען ציוניסטיש געשטימט. א גרויסע ציוניסטישע ארבייט האָבען אָנגעפירט די אידישע קרעגס־געפאַנענע פון דייטש־לאַנד און עסטרייך־אונגאַרן, וועלכע זיינען געווען ציאָוואַרפען איבערפאַר שידענע לאַגערען, און יעדער לאַגער האָט אַרויס א וועבענטליכער אַרבאַז, ווי, צום ביישפּיל, די "אידישע רונדשוי" אין דער דייטשער און אין אונגאַרישער שפּראַך און דער "שחר" אין העברעאיש. אַנדערע פון די דאָזיגע אָרגאַנען זיינען געווען געדרוקט, און אַנדערע געשליכען.

קאָלטשאַק האָט ערלויבט די ציוני־סטישע אָרגאַניזאַציע צו קומען אין קאָנטאַקט מיט די אידישע קרעגס־געפאַנ־ענען, געבען זיי שטיצע וכדומה. די ציוניסטען האָבען איינגעאַרדענט פאַר די געפאַנענע ווערק סטאַטען און אויס־געהאַלטען זיי מיט די נויטיגע מכשירים.

ביי'ם ציוניסטישען צענטראַל־ביורא אין אירקוטסק האָט זיך געגרינדעט אַן אפּטיילונג פאַר קרעגס געפאַנענע, וועלכע איז געשטאַנען אין א ברייוולייכער פאַרבינדונג מיט אַלע אידישע געפאַנ־ענגלאַגערס.

אין קראַסנאָיאַרסק, וואו עס זיינען געווען 700 אידישע געפאַנענע און צווישען זיי 409 אפיצערען, האָבען די ציוניסטען איינגעאַרדענט טעגליכע

(פאָרזעצונג אויף פּיידזש 6)